

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง วจีภิรมย์(๑)

ครูผู้สอน ครูมานิตา สาเหล็ก
ครูพรเทพ ปานยิ้ม

วจีภิรมย์ (๑)

บอกหลักการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี

วิเคราะห์ลีลาวรรณคดีได้

พระอภัยมณี

คุณค่าด้านภาษา

คุณค่าด้านเนื้อหา

คุณค่าด้านภาษา

๑. การใช้คำสัมผัส (สัมผัสพยัญชนะ/สัมผัสวรรณยุกต์)
๒. การเล่นคำ (เล่นคำซ้ำ/คำพ้องความหมาย/คำพ้องเสียง)
๓. การใช้ภาพพจน์โวหาร
๔. การใช้ลีลาวรรณคดี

ลิลาวรรณคดี

หมายถึง ท่วงทำนองการแต่งคำประพันธ์
ที่ไทยกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นเอง

ลีลาวรรณคดี

๑. เสาวรจณี
๒. นารีปราโมทย์
๓. พิโรธวาที
๔. สัลลาบังคพิสัย

๑. เสาวรจณี

ชม

“รูปทรงสงครีไม่มีแก่น
อรชรอ่อนแอ้นประหนึ่งเหล่า
ผสมสวยสวยขำด่าเงา
ให้ชื่อเจ้าว่าพิมพิลาไลย”

๒. นารีปราโมทย์

จับ

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร
ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
แม้เกิดในไต้หล้าสุธาธาร
ขอพบพานพิศวาสทุกชาติไป

๓. พิโรธวาทั้ง

โกรธ

กระโดดโครมโถมว่ายสายสมุทร
อุตุลุดดำดั้นเที่ยวค้นหา
ไม่เห็นผ้าคว่าไปได้แต่ปลา
ควักลูกตาสูบเลือดด้วยเตี้อดตาล

๔. ลัลลาปังคพิสัย

เศร้ายุ

ลงกลิ้งเกลือกเลือกกายร้องไห้ไร้
เสียงโฮโฮดังก้องห้องคูหา
พระรูปหล่อพ่อคุณของเมียอา
ควรรหรือมาทิ้งขว้างหมองหมางเมีย

เพลงช่วยจำ

วรรณคดี ที่เราเรียนมา

เรียงร้อยถ้อยคำ มีสี่ลีสลา

นารีปราโมทย์เกี่ยวศรีสุดา

สัลปังคพิสัยเศร่าโศกโศกา

เสาวرنีชมนกชมปลา

พิโรธวาทังโมโหโกรธา

เกี่ยว - เศร่า - ชม - โกรธ มีสี่ลีสลา

จำไว้นี่คือลีสลาวรรณคดีไทย

ขอบคุณภาพดนตรีประกอบเพื่อใช้ในการศึกษา

ของ Mixla

เผยแพร่เมื่อ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘

จาก <https://www.youtube.com/watch?v=D๗ghluf๐V-o>

กิจกรรมวรรณคดีวิเคราะห์ กระทาะลีลา

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและจับสลากบทประพันธ์ และ
วิเคราะห์การใช้ลีลาการแต่งวรรณคดี และนำเสนออย่าง
สร้างสรรค์

พระฟังคำน้ำเนตรลงพรากพราก
คิดถึงยากยามวิโยคยิ่งโศกคัลลย
แถลงเล่าลูกยาสาระพัน
จนพากันมาบรรทมที่ร่มไทร
แม่ของเจ้าเขาเป็นเชื้อผีเสื้อสมุทร
ขึ้นไปจุดฉวยบิดาลงมาได้
จึงกำเนิดเกิดกายสายสุดใจ
จนเจ้าได้แปดปีเข้านี้แล้ว

๒๓

สินสมุทรสุดแสนสงสารแม่
ด้วยรู้แน่ว่าบิดาจะพาหนี
ให้ห่างหลังกังวลด้วยชนนี้
เจ้าไศกก็กราบก้มบังคมคัล
บิดาดูรู้แจ้งจึงแกล้งห้าม
จะวอนตามเขาไปใยในไพรสัณฑ์
อยู่เป่าปี่ตีเกราะเสนาะครัน
แล้วรับขวัญลูกน้อยกลอยฤทัย ฯ

๓

พงศ์กษัตริย์ทัศนนางเงือกน้อย
ดูเข้มซ้อยโฉมเฉลาทั้งเฝ้าผม
ประไพพักรลักษณ์ล้ำล้วนขำคม
ทั้งเนียนนวนลเปล่งออกเต่งทรวง
ขนงเนตรเกศกรอ่อนสอาด
ตั้งสุรางค์นางนาฏในวังหลวง
พระเพลินพิศคิดหมายเสียดายดวง
แล้วหนักหน่วงนึกที่จะหนีไป

เห็นละเมาะเกาะเขาเขียวชะอุ่ม
โขดตะคุ่มเคียงเคียงเรียงรูกษา
จะเหลียวซ้ายสายสมุทรสุดสายตา
จะแลขวาค้วนคลุ้มกลุ้มโพยม
จะเหลียวดูสุริย์แสงเข้าแฝงเมฆ
ให้วิเวกวาดองค์พระทรงโฉม
ฟังสำเนียงเสียงคลื่นดังครื้นโครม
ยิ่งทุกข์โถมน้สในฤทัยทวี

อสุรีผีเสื้อเหลืองจะอด
แค้นโอรสราวกับไฟไหม้มั่งสา
ช่างหลอกหลอนผ่อนผันจําบรรจา
แม้จะว่าโดยดีเห็นมิฟัง
จะจับไว้ให้พาไปหาพ่อ
แล้วหักคอเสียให้ตายเมื่อภายหลัง
โกธตวาดผาดเสียดล่ำเนียงตั้ง
น้อยหรือยังโหยกเหยกเด็กเกร

จนากอยู่คู่จนากไม่จากคู่
ขึ้นฟองฟูพ่นฟองละอองฝน
ฝูงพิมพาพาฝูงเข้าแฝงวน
บ้างผุดพ่นฟองน้ำบ้างดำจร
กระโห้เรียงเคียงกระโห้ขึ้นโบกหาง
ลอยสไล่งกลางกระแสน้ำลลอน
มังกรเกี่ยวเลี้ยวลอดกอดมังกร
ประชุมซ่อนแฝงแฝงชลขึ้นวนเวียน

ขม้กเขม้่น

ขะม้กเขม้่น

(ก.) ตั้งใจทำอย่างรีบเร่งเพื่อให้แล้วเสร็จไป

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่องวีรกรรม ๒

สิ่งที่ต้องเตรียม

หนังสือเรียน วรรณคดีวิจักษ์ ม.๓

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่

www.dltv.ac.th

และติดต่อสอบถามผู้สอนได้ที่

แฟนเพจ ห้องเรียนภาษาไทยม.๓ DLTV๙

